

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2022/838 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 30. svibnja 2022.

o izmjeni Uredbe (EU) 2018/1727 u pogledu čuvanja, analize i pohrane u Eurojustu dokaza u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 85.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽¹⁾,

budući da:

- (1) Uredbom (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ osnovan je Eurojust i utvrđene su njegove zadaće, nadležnosti i funkcije.
- (2) Člankom 3. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1727 propisano je da je Eurojust nadležan za oblike teških kaznenih djela navedenih u Prilogu I. toj uredbi, koji uključuju genocid, zločine protiv čovječnosti i ratne zločine. Na temelju članka 3. stavka 4. Uredbe (EU) 2018/1727, nadležnost Eurojusta obuhvaća i kaznena djela povezana s kaznenim djelima navedenima u Prilogu I. toj uredbi.
- (3) Ruska Federacija započela je 24. veljače 2022. vojnu agresiju na Ukrajinu. Postoji razumna osnova za vjerovanje da su u Ukrajini počinjeni zločini protiv čovječnosti i ratni zločini u kontekstu aktualnog sukoba te da se oni i dalje čine.
- (4) S obzirom na ozbiljnost situacije Unija bi trebala hitno poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurala da počinitelji zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina u Ukrajini odgovaraju za njih.
- (5) Tužiteljstva u nekoliko država članica i u Ukrajini pokrenula su istrage povezane s događajima u Ukrajini, oslanjajući se, prema potrebi, na potporu Eurojusta. Eurojust je 27. lipnja 2016. sklopio sporazum o suradnji s Ukrajinom. U skladu s tim sporazumom Ukrajina je uputila tužitelja za vezu u Eurojust da bi se olakšala suradnja između Eurojusta i Ukrajine.

⁽¹⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 19. svibnja (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 25. svibnja 2022.

⁽²⁾ Uredba (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) te zamjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2002/187/PUP (SL L 295, 21.11.2018., str. 138.).

- (6) U skladu s Rimskim statutom Međunarodnog kaznenog suda („MKS”) od 17. srpnja 1998. MKS ovlašten je izvršavati svoju nadležnost nad osobama koje su odgovorne za najteža kaznena djela od međunarodnog značaja, kako je u njemu navedeno. Nadležnost MKS-a komplementarna je nacionalnim kaznenim nadležnostima. Ured tužitelja MKS-a objavio je da je pokrenuo istragu o stanju u Ukrajini.
- (7) Zbog primjene načela univerzalne jurisdikcije u nekoliko država članica i komplementarne prirode nadležnosti MKS-a, važno je koordinirati i razmjenjivati dokaze između nacionalnih istražnih tijela i tijela kaznenog progona u različitim jurisdikcijama, i s MKS-om ili bilo kojim drugim sudom ili mehanizmom uspostavljenim u tu svrhu, kako bi se osigurala djelotvornost istraga i kaznenog progona genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i povezanih kaznenih djela, uključujući ona koja bi u kontekstu aktualnog sukoba mogla biti počinjena u Ukrajini.
- (8) Kako bi se osiguralo da se dokazi i najbolje prakse u vezi s kaznenim progonom genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i povezanih kaznenih djela razmjenjuju s nadležnim nacionalnim tijelima i međunarodnim pravosudnim tijelima, Eurojust bi trebao pojačati svoju suradnju s kaznenim sudovima i mehanizmima uspostavljenima radi rješavanja slučajeva kršenja međunarodnog prava. U tu bi svrhu Eurojust trebao uspostaviti blisku suradnju s MKS-om i svim ostalim sudovima ili mehanizmima čiji je cilj rješavanje kaznenih djela koja utječu na međunarodni mir i sigurnost. U skladu s tim, Eurojust bi također trebao olakšati izvršavanje zahtjeva za pravosudnu suradnju koji potječu od MKS-a ili posebnih kaznenih sudova ili mehanizama i koji se odnose na dokaze u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima.
- (9) Postoji rizik da se dokazi u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima ne mogu sigurno pohraniti na području zahvaćenom sukobima. To je također slučaj s dokazima povezanim s aktualnim sukobom u Ukrajini. Stoga je primjereno uspostaviti sustav središnje pohrane na sigurnom mjestu. Sustav središnje pohrane mogao bi također biti potreban za dokaze koje prikupe tijela, uredi i agencije Unije, međunarodna tijela ili treće strane, kao što su organizacije civilnog društva, kako bi dokazi bili dostupni nadležnim nacionalnim tijelima i međunarodnim pravosudnim tijelima.
- (10) Eurojust ima stručno znanje i iskustvo za potporu istragama i kaznenom progonu prekograničnog kriminaliteta, uključujući genocid, zločine protiv čovječnosti, ratne zločine i povezana kaznena djela. Takva potpora uključuje čuvanje, analizu i pohranu dokaza kad je riječ o njihovoj dopuštenosti pred sudovima i njihovoj pouzdanosti.
- (11) Čuvanjem, analiziranjem i pohranom dokaza u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima te, kad je to potrebno i primjereno, omogućivanjem njihove razmjene u skladu s primjenjivim pravilima Unije o zaštiti podataka, Eurojust može pružati potporu radu na predmetima u nacionalnim i međunarodnim istragama i pružati dodatnu potporu nadležnim nacionalnim tijelima i međunarodnim pravosudnim tijelima. Takva analiza mogla bi biti osobito korisna u svrhu provjere pouzdanosti iskaza svjedoka ili za uspostavljanje relevantnih poveznica. Međutim, ovom Uredbom ne uvodi se bilo kakva obveza nacionalnim tijelima da razmjenjuju dokaze s Eurojustom.
- (12) Trebalo bi uspostaviti novi privremeni sustav za pohranu koji bi omogućio čuvanje, analizu i pohranu dokaza u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima. S obzirom na hitnost potrebe za pohranom takvih dokaza, potrebno je da ih Eurojust pohranjuje u automatizirani sustav za upravljanje podacima i njihovu pohranu koji je odvojen od sustava vođenja predmeta uspostavljenog člankom 23. Uredbe (EU) 2018/1727 („automatizirani sustav za upravljanje podacima i njihovu pohranu”). Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća i Odluke Vijeća 2005/671/PUP u pogledu digitalne razmjene podataka u predmetima povezanim s terorizmom sadržava odredbe o uspostavi novog sustava vođenja predmeta. Nakon uspostave tog novog sustava vođenja predmeta, u njega bi trebalo integrirati operativne podatke koji se privremeno obrađuju u automatiziranom sustavu za upravljanje podacima i njihovu pohranu. Opća pravila utvrđena u poglavlju IX. Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća^(*) trebala bi se primjenjivati ne dovodeći u pitanje posebna pravila o zaštiti podataka utvrđena u Uredbi (EU) 2018/1727.

(*) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

- (13) Čuvanje, analiza i pohrana dokaza u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima u automatiziranom sustavu za upravljanje podacima i njihovu pohranu i dostupnost tih dokaza nadležnim nacionalnim tijelima i pravosudnim tijelima kad god je to potrebno i primjereno, trebali bi biti u skladu s najvišim standardima kibersigurnosti i zaštite podataka, u skladu s člancima 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, Uredbom (EU) 2018/1725, a posebno njezinim člankom 91., i posebnim pravilima o zaštiti podataka utvrđenim u Uredbi (EU) 2018/1727.
- (14) Satelitske snimke, fotografije, videozapisi i audiozapisi mogu biti korisni za dokazivanje počinjenja genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i povezanih kaznenih djela. Stoga bi Eurojustu trebalo omogućiti da u tu svrhu obrađuje i pohranjuje satelitske snimke, fotografije, videozapise i audiozapise.
- (15) Eurojust i Europol trebali bi blisko surađivati u kontekstu svojih mandata, uzimajući u obzir potrebu da se izbjegne udvostručavanje napora i njihovog operativnog kapaciteta, posebno u pogledu obrade i analize informacija u kontekstu Europolova postojećeg namjenskog sustava za međunarodna kaznena djela pod nazivom „Projekt analize za najteža međunarodna kaznena djela”, kako bi pružali potporu nadležnim tijelima u istrazi i kaznenom progonu genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i povezanih kaznenih djela. Stoga bi Eurojust trebao moći Europolu prenositi informacije koje prima pri izvršavanju svoje operativne funkcije, na temelju Uredbe (EU) 2018/1727, koja se sastoji od pružanja potpore djelovanju država članica u borbi protiv genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i povezanih kaznenih djela. Takva bi suradnja trebala uključivati redovitu zajedničku evaluaciju operativnih i tehničkih pitanja.
- (16) Uzimajući u obzir hitnu potrebu za uspostavljanjem automatiziranog sustava za upravljanje podacima i njihovu pohranu u Eurojustu u svrhu postupanja s dokazima u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima kako bi se osiguralo preuzimanje odgovornost za takve zločine počinjene u Ukrajini, smatra se primjerenim pozvati se na iznimku od roka od osam tjedana predviđenu u članku 4. Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji (UEU), Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.
- (17) U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, Irska je obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Uredbe.
- (18) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (19) S obzirom na ciljeve ove Uredbe, odnosno dopustiti Eurojustu da čuva, analizira i pohranjuje dokaze u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima, omogućiti razmjenu takvih dokaza i uspostaviti automatizirani sustav za upravljanje podacima i njihovu pohranu odvojen od Eurojustova postojećeg sustava vođenja predmeta, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (20) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje 13. svibnja 2022.
- (21) Ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije* kako bi se hitno stavio na raspolaganje novi automatizirani sustav za upravljanje podacima i njihovu pohranu u Eurojustu čime bi se omogućili čuvanje, analiza i pohrana dokaza u vezi s genocidom, zločinima protiv čovječnosti, ratnim zločinima i povezanim kaznenim djelima u cilju osiguravanja preuzimanja odgovornost za takve zločine počinjene u Ukrajini,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Izmjene Uredbe (EU) 2018/1727

Uredba (EU) 2018/1727 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 4. stavku 1. dodaje se sljedeća točka:

„(j) podupire djelovanje država članica u borbi protiv genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i povezanih kaznenih djela, među ostalim i čuvanjem, analiziranjem i pohranom dokaza u vezi s tim kaznenim djelima i povezanim kaznenim djelima, te omogućivanjem razmjene takvih dokaza ili stavljanjem tih dokaza na drugi način izravno na raspolaganje nadležnim nacionalnim tijelima i međunarodnim pravosudnim tijelima, posebno Međunarodnom kaznenom sudu.”;

2. u članku 80. dodaje se sljedeći stavak:

„8. Odstupajući od članka 23. stavka 6., Eurojust može uspostaviti automatizirani sustav za upravljanje podacima i njihovu pohranu koji je odvojen od sustava vođenja predmeta iz članka 23. u svrhu obrade operativnih osobnih podataka radi izvršavanja operativne funkcije iz članka 4. stavka 1. točke (j) („automatizirani sustav za upravljanje podacima i njihovu pohranu”).

Automatizirani sustav za upravljanje podacima i njihovu pohranu mora biti u skladu s najvišim standardima kibersigurnosti.

Neovisno o članku 90. Uredbe (EU) 2018/1725, Eurojust se savjetuje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka prije upotrebe automatiziranog sustava za upravljanje podacima i njihovu pohranu. Europski nadzornik za zaštitu podataka dostavlja mišljenje u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti službenika za zaštitu podataka.

Obavijest službenika za zaštitu podataka iz trećeg podstavka sadržava barem sljedeće elemente:

- (a) opći opis predviđenih postupaka obrade;
- (b) procjenu rizika za prava i slobode ispitanikâ;
- (c) mjere predviđene za uklanjanje rizika navedenih u točki (b);
- (d) zaštitne mjere, sigurnosne mjere i mehanizme za osiguravanje zaštite osobnih podataka i dokazivanje usklađenosti s ovom Uredbom, uzimajući u obzir prava i legitimne interese ispitanikâ i drugih dotičnih osoba.

Odredbе o zaštiti podataka utvrđene u ovoj Uredbi i u Uredbi (EU) 2018/1725 primjenjuju se na obradu podataka u automatiziranom sustavu za upravljanje podacima i njihovu pohranu ako se ne odnose izravno na tehnički ustroj sustava vođenja predmeta. Prava pristupa podacima pohranjenima u automatiziranom sustavu za upravljanje podacima i njihovu pohranu te rokovi u okviru kojih se ti podaci pohranjuju moraju biti u skladu s primjenjivim pravilima o pristupu privremenim radnim dosjeima za potrebe kojih su podaci pohranjeni i s odgovarajućim rokovima, posebno onima koji su utvrđeni u članku 29. ove Uredbe.

Odstupanje predviđeno u ovom stavku primjenjuje se sve dok se primjenjuje sustav vođenja predmeta koji čine privremeni radni dosjei i indeksi.”;

3. Prilog II. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 1. podtočka (n) zamjenjuje se sljedećim:

„(n) profili DNK-a koji su utvrđeni iz nekodiranog dijela DNK-a, fotografije i otisci prstiju te, u vezi s kaznenim djelima i povezanim kaznenim djelima iz članka 4. stavka 1. točke (j), videozapisi i audiozapisi.”;

(b) točka 2. podtočka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) opis i priroda kaznenih djela koja se na njih odnose, datum i mjesto počinjenja kaznenih djela, kategorija kaznenih djela u kaznenom pravu, napredak istraga te, u vezi s kaznenim djelima i povezanim kaznenim djelima iz članka 4. stavka 1. točke (j), informacije u vezi s kriminalnim radnjama, uključujući audiozapise, videozapise, satelitske snimke i fotografije.”;

*Članak 2.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu 30. svibnja 2022.

Za Europski parlament
Predsjednica
R. METSOLA

Za Vijeće
Predsjednik
B. LE MAIRE
